
Nieuwsbrief van Watererfgoed Vlaanderen - nummer 28 - september 2013

Nieuws over Watererfgoed Vlaanderen

- [Afspraak op Water-rAnt – en nog veel meer](#)
- [Wij werken mee aan het UNESCO-congres over de zeeslagen van WO1](#)
- [Watererfgoed en Antwerpen hoofdthema in Nederlands maandblad De Blauwe Wimpel](#)
- [Studie over Nederlandse generaal Chassé online](#)
- [Tweede editie van Strijd om de Stroom in bergen naar de boekhandels](#)
-

Nieuws over onze leden

- [Feestelijk openingsweekend Red Star Line op 28 en 29 september](#)
- [Scheldefeesten in Baasrode op 14 en 15 september 2013](#)
- [Erfgoed Damme wil museum over Gouden Eeuw van eerste grote Zwinhaven](#)
- [Op Stoapel bestaat 5 jaar en droomt van museumschip](#)
- [10de Nieuwpoort International Boat Show op 25-27 oktober](#)
- [De Zeeuw van Vlaanderen aan boord van de Gentse Barge](#)
- [20ste verjaardag van internationale vereniging van douane- en belastingsmusea](#)
- [Pier van Blankenberge bestaat 80 jaar](#)
- [Boek over Zeeziek-expo van Navigo nu verkrijgbaar](#)
- [De Kapel tussen droom en daad: anarchie en artistieke heropleving in Antwerpen rond 1900](#)
- [Pandora presenteert nieuwe wandelgids over Hendrik Conscience](#)
- [Voorintekening open voor boek over De Nele](#)
-

Ander watererfgoednieuws

- [Nieuw broertje voor grootste familie historische havenkranen ter wereld](#)
- [Havenkwartier van Diksmuide beschermd](#)
- [Sierlijke Vlaamse speedboot uit 1975 gratis ter beschikking voor erfgoedorganisatie](#)
- [Zeilboot van jachtwerf Mallentjers uit 1965 te koop](#)
- [Niet te missen expo 'Nooit meer dicht' in Antwerpen](#)
- [Mechelen legt historische waterlopen steeds verder open](#)
- [Milieu-activisten willen het Groot Schijn in het Antwerpse stadscentrum](#)
- [Opbrengst Oostendse Raveelwandelingen geschonken aan goed doel](#)
- [Derde Vlaamse Havendag op 22 september 2013](#)
- [Nieuwe brochure over Antwerpen en de Scheldeforten](#)
- [Stand van zaken rond de herontwikkeling van het Antwerpse waterfront](#)
- [Geschiedenis van Brugs gisttransport uitgespit](#)
- [Een rijke tijdschriftenvangst](#)

Nieuws over Watererfgoed Vlaanderen

Afspraak op Water-rAnt – en nog veel meer

Na een prachtige zomer met fantastisch watererfgoedvermaak in heel Vlaanderen, het niet eerder vertoond succes van Lillo Waterdorp, en laatst een Open Monumentendag waar vele leden hun beste beentje voorzetten, stomen we dezer dagen een nieuw actieprogramma klaar. We komen binnenkort bij onze ondertussen 6516 lezers terug met de aankondiging van een bomvolle en spraakmakende agenda. De eerste afspraak met onze leden en het publiek hebben we tijdens het watererfgoedfeest Water-rAnt op 20, 21 en 22 september, waar we een grote stand zullen bemannen. Het kan niet anders dan een daverend succes worden, want deze editie loopt samen met de Vlaamse Havendag (zie verder in deze Getijden), een Schelde Vrij-parade op zaterdag met hedendaagse vaartuigen en de Open Scheepvaartdagen, georganiseerd door het Rijn-en Binnenvaartmuseum. Ondertussen bewijst deze rijk gevulde Getijden dat onze meer dan 100 aangesloten watererfgoedorganisaties Vlaanderen overspoelen met steeds meer initiatieven die steeds meer waterliefhebbers weten te begeistere.

[Terug naar top](#)

Wij werken mee aan het UNESCO-congres over de zeeslagen van WO1

De belangstelling voor onderwaterarcheologie neemt wereldwijd sterk toe. In juni 2014 organiseert de UNESCO in Brugge een internationaal congres en een herdenking van de zeeslagen van WO1. De UNESCO heeft Watererfgoed Vlaanderen gevraagd om mee te werken en uiteraard hebben we dat graag toegezegd. Recent heeft België trouwens als 45ste land het UNESCO-Onderwatererfgoedverdrag geratificeerd. Het verdrag werd ondertekend in 2001 en was al begin 2009 internationaal in werking getreden. De Belgische onderwaterarcheologie kreeg in 1992 een sterke opstoot met het onderzoek van het verdronken stadje Walraversijde. Vandaag besteedt de Vlaamse Overheid aan het onderzoek van het onderwatererfgoed in de Belgische zeegebieden heel wat aandacht.

[Terug naar top](#)

Watererfgoed en Antwerpen hoofdthema in Nederlands maandblad De Blauwe Wimpel

Na een studiebezoek schreef Adrie Koppejan voor het toonaangevende Nederlandse maritieme magazine De Blauwe Wimpel (68ste jaargang !) een grondig gestoffeerd achtergrondartikel over de herontwikkeling van het Antwerpse waterfront. Aan bod komen de ontwikkeling van de haven, de Scheldekaaien, de Zuiderdokken en onze argumentatie voor de heropening ervan, de Nederlandse beurtsdiensten, het MAS, het Red Star Line Museum en de actie voor de redding van de Charlesville. De auteur besluit dat Antwerpen volop bouwt aan heden en verleden. Een scan van het artikel staat op onze documentenpagina. Meer informatie over de Blauwe Wimpel via info@deblauwewimpel.eu.

[Terug naar top](#)

Studie over Nederlandse generaal Chassé online

Dankzij de Nederlandse Scheldekenner professor Hugo Roos, die we met zijn echtgenote mochten verwelkomen tijdens Lillo Waterdorp, ontvingen we een interessante studie van Jan Schulten over de Nederlandse generaal Chassé (1765-1849). Ze werd eerder gepubliceerd in het jaarboek van de historische vereniging Oranjeboom te Breda, en staat nu ook op onze [documentenpagina](#). David baron Chassé (1765-1849) had tijdens de Belgische revolutie het gezag over de Antwerpse citadel aan de Schelde (waar nu de Zuidwijk ligt). Nederland controleerde ook de forten Lillo en Liefkenshoek en een Scheldeflottielje hield de rivier dicht. In 1830 bombardeerde Chassé de stad en in 1832 moest hij zich na een hells beleg door de Franse maarschalk Gérard overgeven. De Londense onderhandelingen over het Scheidingsverdrag en de vrije vaart op de Schelde bleven nog aanslepen tot 1839.

[Terug naar top](#)

Tweede editie van *Strijd om de Stroom* in bergen naar de boekhandels

Nadat *Strijd om de Stroom*, het vlot lezend en overvloedig geïllustreerde boek van onze voorzitter over de politieke geschiedenis van de Schelde in een razend tempo uitverkocht raakte, is nu een licht gewijzigde tweede editie verschenen. De betere boekhandels sloegen het in grote hoeveelheden in. In de Standaard Boekhandel in Antwerpen liggen op vier verschillende plaatsen stapels, en Fnac doet niet onder. Het boek is natuurlijk ook te verkrijgen bij co-uitgevers het Davidsfonds en ons lid Pandora Publishers, dat groepsbestellingen door maritieme verenigingen aanneemt. Op zaterdag 9 november signeert de auteur van 11u30 tot 15u bij het Davidsfonds op de Boekenbeurs.

[Terug naar top](#)

Nieuws over onze leden

Feestelijk openingsweekend Red Star Line op 28 en 29 september

Noteer zaterdag 28 en zondag 29 september in vet in je agenda en maak als eerste kennis met het gloednieuwe Red Star Line Museum in Antwerpen ! Je bent welkom in De Loods, op het sfeervolle festivalplein voor het museum en op het terras van het museumcafé. En 's avonds geniet iedereen van het spectaculaire vuurwerk. De deuren van Het Red Star Line Museum blijven die twee dagen extra lang geopend. Reserveren is sterk aanbevolen en kan via www.redstarline.be. Samen met het museum opent ook De Loods zijn deuren. De Loods is de naam van de oude bagageloods, vandaag de ontvangstruimte van het Red Star Line Museum. Tijdens de openingsuren van het museum kan je er terecht in het sfeervolle museumcafé, in de uitnodigende museumshop en op de tijdelijke fototentoonstelling Tranzyt Antwerpia van Herman Selleslaga.

[Terug naar top](#)

Scheldefeesten in Baasrode op 14 en 15 september 2013

Op zaterdag 14 en zondag 15 september 2013 staan de Scheldefeesten in het teken van de Schelde en de scheepvaart in Baasrode. Heel het dorp feest en het Scheepvaartmuseum Baasrode doet mee ! De Scheldefeesten zijn een prima gelegenheid om er de tentoonstellingen van Op Stoapel over de Boelwerf en over het zeeschip Léopold I uit 1852 te bezoeken. De Léopold I was het grootste zeeschip ooit gebouwd in Baasrode. Voor de gemeente werd het een ongelooflijk feest. Kroonprins Leopold en prins Filips, Graaf van Vlaanderen, waren present. Tijdens de Scheldefeesten kan je natuurlijk ook verbroederen met de Bostroëneirs en liefhebbers van de binnenvaart. Het Scheepvaartmuseum Baasrode

zoekt overigens nog vrijwilligers. Je kan je aanmelden via ritadeleenheer@skynet.be.

[Terug naar top](#)

Erfgoed Damme wil museum over Gouden Eeuw van eerste grote Zwinhaven

In Damme staat wat te gebeuren. De hospitaalsite - een kwart van de stad ! - gaat veranderen. Op Open Monumentendag toonde een expo in het Stadhuis de visie op het Masterplan. Welke kant wil de stad uit met het hospitaalmuseum en de collectie ? Deze laatste is het resultaat van zeven eeuwen hospitaalwerk. Volgens Erfgoed Damme geeft ze een meerwaarde aan het hospitaalgebouw en omgekeerd. Het hospitaal en de kerktoren zijn de enige monumenten uit de Gouden Eeuw van Damme. Ze getuigen van de korte, maar hevige bloei in de 13de eeuw, toen de eerste grote Zwinhaven een bevolkingsexplosie kende van zo'n 500 tot 5000 inwoners. Om die toestroom in goede banen te leiden bouwde het stadsbestuur een groot gasthuis waar elke nieuwkomer, die geen geld had voor een herberg, gratis één nacht te gast was. Migratie is van alle tijden. Het hospitaal toont hoe Damme daar in de 13de eeuw mee omging. De Gouden Eeuw van Damme maakt het verschil tussen deze stad en de andere dorpen in de Zwinstreek, maar die insteek komt nu amper aan bod. Damme kan een coherent verhaal vertellen over hoe en waarom ze de eerste Vlaamse stad met een waterleiding en haven met een kraan werd, hoe ze de voorhaven van zowel Brugge als Gent werd, waarom ze een talent als Jacob van Maerlandt aantrok en wat die voor de Nederlandstalige literatuur betekent. Met het Sint-Janshospitaal uit 1280 heeft het stadsbestuur een toeristische troef in handen. Met een opwaardering van het museum kan het die troef uitspelen.

[Terug naar top](#)

Op Stoapel bestaat 5 jaar en droomt van museumschip

De erfgoedvereniging Op Stoapel, die het verleden van de Boelwerf in Temse levend houdt, is een vaste waarde geworden. Zij wil het rijke erfgoed van de scheepsbouw langsheen de Scheldeboorden onderzoeken, bewaren en op een originele en creatieve manier ontsluiten voor een breed publiek. Ze legt daarbij de focus op de industriële zeescheepsbouw in Temse. Op Stoapel wil dit doen door eigen onderzoek, en door samenwerkingsverbanden aan te gaan met verenigingen, overheden, kunstenaars en andere belanghebbenden. Op Stoapel wil ook meewerken aan projecten van derden die raakvlakken hebben met het scheepsbouwerfgoed in de Schelderegio. De organisatie bestaat 5 jaar en is omgevormd tot een volwaardige vereniging zonder winstoogmerk, waar iedereen lid van kan worden. Zij beheert een waardevol archief en is uitgegroeid tot een waar expertisecentrum rond de Boelwerf. Tot in het voorjaar van 2014 loopt in het Scheepvaartmuseum Baasrode de tentoonstelling 'In het zog van Boelwerf', met focus op de geschiedenis van de werf door de jaren heen, het teloorgegangene schip Paster Pype uit 1947 en mondelinge geschiedenis. Op Stoapel droomt ervan ooit in Temse een op de werf gebouwd museumschip te leggen, een prachtig idee. Kijk even [hier](#) voor meer info en om in te schrijven voor de aanbevelenswaardige nieuwsbrief.

[Terug naar top](#)

10de Nieuwpoort International Boat Show op 25-27 oktober

Van 25 tot 27 oktober is Nieuwpoort voor de 10de keer meer dan ooit het Europees centrum van de watersport. Met de steun van ons lid de Stad Nieuwpoort nodigt Verrassend Maritiem Nieuwpoort je uit op een uitzonderlijk oesterbeurs in de Vismijn. Er is een gratis overtocht met sloepen en er zijn havenrondvaarten. De tiende editie van de Nieuwpoort International Boat Show is de ideale plaats om nieuw en tweedehands te kopen of als professioneel of particulier te verkopen, maar ook om je te informeren over alles wat boten en watersport betreft: toebehoren, diensten, scholing, duikgerief, ski, wavekart, kite-surf en binnenvaart. De NIBS is dus niet alleen een occasiebeurs, maar biedt ook een prachtig aanbod van nieuwe jachten in samenwerking met de grootste en belangrijkste merken in Europa. Last but not least is het hele gebeuren een eindeseizoensfeest voor alle watersportliefhebbers en het brede publiek.

[Terug naar top](#)

De Zeeuw van Vlaanderen aan boord van de Gentse Barge

Dit jaar wordt het tv-programma de Zeeuw van Vlaanderen opgenomen op het water. Gedurende 6 afleveringen vaart de Gentse Barge met interessante praatgasten doorheen de provincie Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Zeeuws Vlaanderen. Je komt meer te weten over cultuur, erfgoed, onderwijs, wonen, werken, innovatie en tewerkstelling over de grenzen heen. De Zeeuw van Vlaanderen wordt vanaf 8 september uitgezonden op AVS, WTV-Focus, TV-Oost en Omroep Zeeland. Op 29 september organiseert de Gentse Barge een culinaire cruise met lunch van Sint-Martens-Latem naar Gent, langs de idyllische Leie. De deelnameprijs bedraagt slechts 45 euro. Alle info bij denise@gentsebarge.be.

[Terug naar top](#)

20ste verjaardag van internationale vereniging van douane- en belastingsmusea

Op 27 juni werd in het hoofdkwartier van de Wereld Douane Organisatie te Brussel de aftrap gegeven voor de tentoonstelling rond 20 jaar International Association of Customs/Taxation Museums. De tentoonstelling heeft drie thema's: organisatie, grensbewaking en smokkel. Negentien leden van de IACM stelden objecten ter beschikking, gaande van 19de-eeuwse lakzegels uit Nieuw-Zeeland, over kleine containers voor de smokkel van alcohol uit Finland uit de jaren '30, tot een motorfiets van de Luxemburgse douane uit het begin van de 21ste eeuw. Het bij ons aangesloten Nationaal Museum van Douane en Accijnzen uit Antwerpen leverde 11 objecten. De tentoonstelling is niet bedoeld voor het grote publiek, maar voor kaderleden van douaneadministraties uit de hele wereld.

[Terug naar top](#)

Pier van Blankenberge bestaat 80 jaar

Blankenberge heeft al meer dan 100 jaar de enige Belgische pier, in navolging van illustere soortgenoten in Scheveningen, Brighton of Blackpool. Het was een Londenaar die in 1873 aan de Stad Blankenberge een eerste voorstel deed om een pier te bouwen, maar het gemeentebestuur weigerde. Ingenieur Casse, architect Hellemans en aannemer Monnoyer werkten in 1888 een voorstel uit. Dit keer zei de stad Blankenberge ja tegen de Societe Anonyme du Pier de Blankenberghe. Op zondag 12 augustus 1894 wandelden de eerste bezoekers over de pier in art-nouveaustijl. Maar op 15 oktober 1914 werd de pier door de Duitse bezetter in brand gestoken, om te vermijden dat het een aanlegplaats voor de geallieerden zou worden. Na de Eerste Wereldoorlog kocht de stad Blankenberge de restanten van de kapotte pier. Het zou duren tot 1933 voor er een nieuwe pier kwam,

naar een ontwerp met art déco-invloeden van Jules Soete (Blankenberge), bijgestaan door de Gentse hoogleraar Mangel en de Gentse architect Bouquet. De inhuldiging vond plaats op 9 juli 1933, precies 80 jaar geleden dus. Van '33 tot '37 huisde het pretpark Luna Staar op de pier. In de Tweede Wereldoorlog was opnieuw het bevel gegeven om de pier te vernietigen, maar de Duitse sergeant Keselberg negeerde dat, spaarde de pier en werd daarvoor in 1994 gehuldigd door de stad Blankenberge. Na WO II werd de pier omgedoopt tot Aquarama en van 1955 tot 1999 was het gebouw onderdeel van het Meli-pretpark (nu Plopsaland) in Adinkerke. In 1999 drong zich een zeer fundamentele restauratie op, want de pier was ten prooi aan betonrot. Nu is de pier een ontspanningscomplex met verschillende horecazaken, een auditorium en exoruimte. Ook het edutainment 'Storms' is er te beleven. Maar de meeste mensen komen er gewoon om te flaneren. De pier van Blankenberge steekt 350 meter ver in zee (bericht van www.cobra.be).

[Terug naar top](#)

Boek over Zeeziek-expo van Navigo nu verkrijgbaar

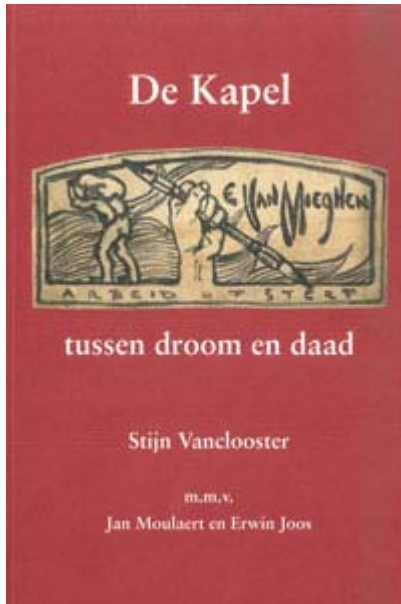

In het Nationaal Visserijmuseum Oostduinkerke Navigo loopt nog tot 17 november de tentoonstelling *Zeeziek - Hoe kolkt de waanzinnige zee in lichaam en geest*. Bij de Stichting Kunstboek verscheen een intrigerend (en hier en daar schokkend) geïllustreerd boek met bijdragen van Renaud Bardez, Johan Depotter, Lisa Devriese, Jan Parmentier, Yves Segers, Ineke Steevens, Annelies Verbeke, Jörg Vögele en Maja Wolny. Het maakt duidelijk dat de zee kan genezen, maar ook ziek kan maken. De visser krijgt een venerische ziekte, een vis wordt zeeziek,... Dit is het allereerste boek over zeeziekte en ziekte op zee: niet voor hypochonders en zwakke zielen. Onvergetelijke lectuur voor iedereen die de

diepte wil induiken. Info:
info@stichtingkunstboek.com.

[Terug naar top](#)

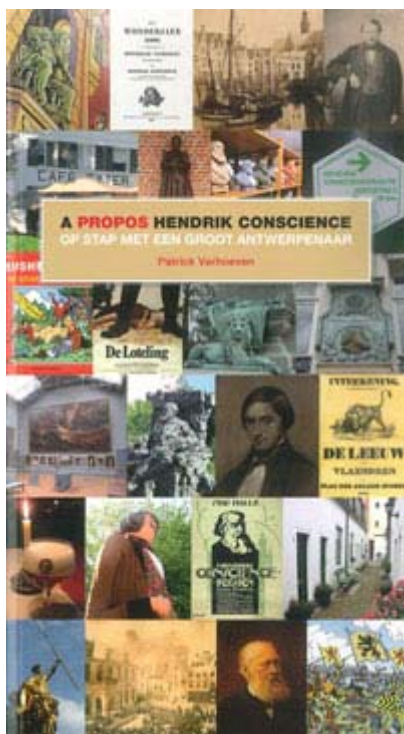
De Kapel tussen droom en daad: anarchie en artistieke heropleving in Antwerpen rond 1900

Het Eugeen Van Mieghem Museum realiseerde een bibliofiele en met werken van de havenschilder geïllustreerde uitgave met de titel *De Kapel tussen droom en daad*. Rond 1900 bloeide de beweging De Kapel op, die een locatie kreeg in het godshuis Lantschot aan de Falconrui in de oude Antwerpse havenbuurt. Het was een progressief intellectueel centrum, waar anarchisme, flamingantisme, avant-gardekunst en sociaal engagement wonderlijk samenliepen. Eugeen van Mieghem werd er onvermijdelijk door aangetrokken. Het boek bevat studies over de geschiedenis van het anarchisme, anarchisme, flamingantisme en August Vermeylen, De Kapel, Stijn Streuvels in De Kapel, en Eugeen Van Mieghem en Kunst van Heden. Het boek is de vrucht van onderzoek gepatroneerd door het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (CTB) van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde.

[Terug naar top](#)

Pandora presenteert nieuwe wandelgids over Hendrik Conscience

Bij de Antwerpse haven- en cultuurboekenuitgever verscheen het tweede deel in de wandelgidsenreeks 'A Propos'. Deze keer gaat het over Hendrik Conscience, de man die zijn volk leerde lezen. Auteur Patrick Verhoeven neemt je mee door de oude Antwerpse havenbuurt (moeder had een kruideniers- en snel ook boekenwinkeltje aan de toen nog openliggende Burchtgracht, waarin de latere schrijver ooit bijna verdronk), maar ook naar andere herinneringsplekken doorheen het hele land. Conscience is bijv. de auteur van *Bella Stock*, de allereerste Belgische vissersroman, geïnspireerd door de Adinkerkse visser Pieter Smagge. Een ander onvermoede watererfgoedconnectie zit in de watermolen De Nayer-De Becker in Dworp, die een rol speelt in de roman *Eene verwarde zaak*. We waren aanwezig bij de geslaagde boekvoorstelling in het stadhuis door burgemeester Bart De Wever, gedeputeerde Luk Lemmens en de auteur. Info: christophe.valkeniers@pandorapublishers.eu.

[Terug naar top](#)

Voorintekening open voor boek over De Nele

De bouw van de houten sloep Nele op de Maritieme Site Oostende was een eenmalig project. Daardoor dreigt de know-how voor het bouwen van zo'n schip verloren te gaan. Georges Verleene, scheepstimmerman en bouwer van de Nele, voelde zich verplicht om de stielkennis van oudere scheepstimmerlui op zijn beurt door te geven. Zijn boek telt 272 pagina's en 299 kleurenfoto's. Het boek zal 28 euro kosten maar is voor de voorintekenaars tot 15 november beschikbaar voor 25 euro. Het kan worden afgehaald tijdens de voorstelling in het VLIZ in Oostende op 29 november 2013 om 16u. Info: 059/51.01.14, georgesverleene@skynet.be.

[Terug naar top](#)

Ander watererfgoednieuws

Nieuw broertje voor grootste familie historische havenkranen ter wereld

De unieke en grootste museale collectie havenkranen ter wereld, die wordt beheerd door het Antwerpse Museum aan de Stroom (MAS) heeft er een exemplaar bij gekregen. Goederenbehandelaar Euroports liet zijn meer dan 80 jaar oude elektrische DE296 begin juli overkomen naar de Rijnkaai. Daar werd ze door de drijvende bok Brabo, de reus onder de mobiele kranen met een hefvermogen van 800 ton, op haar nieuwe plaats gezet. Het MAS beheerde met 17 walkranen en één drijvende kraan al de grootste museale collectie havenkranen ter wereld. Een kraan uit de D-reeks had het museum echter nog niet. Door de schenking is dit manco nu verholpen. De nieuwste aanwinst werd gebouwd tussen 1928 en 1930 bij de Ateliers Métallurgiques de Nivelles. Ze heeft een hijscapaciteit van 3 ton. De collectie bevat representatieve exemplaren van alle reeksen van kranen die de voorbije 200 jaar in de haven van Antwerpen werden gebruikt: van een 19de-eeuwse metalen handkraan over waterperskranen tot elektrische kranen. Het is trouwens net 750 jaar geleden dat in Antwerpen sprake was van de eerste havenkraan. Sinds 1263 werd deze dienstverlening eerst door de Stad en later door het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen verzorgd. We feliciteren het MAS, Euroports en het Havenbedrijf met deze aanwinst en noteren ondertussen met groot genoegen dat de restauratie van de havenkranen voorspoedig verloopt.

[Terug naar top](#)

Havenkwartier van Diksmuide beschermd

Vlaams minister Geert Bourgeois, bevoegd voor Onroerend Erfgoed, heeft de voorlopige bescherming van 2 stadsgezichten en 13 monumenten in de stadskern van Diksmuide ondertekend. De beschermingen passen in de herdenking van '100 jaar Grote Oorlog' en de daaropvolgende wederopbouw naar oud model, nadat in de frontstad Diksmuide bijna geen enkel gebouw stand had gehouden. "De frontsteden Diksmuide, Ieper en Nieuwpoort zijn belangrijke materiële getuigen van de Eerste Wereldoorlog," aldus minister Bourgeois. "De steden waren compleet verwoest, en werden vanaf 1919 heropgebouwd. Diksmuide werd op dezelfde plaats naar oorspronkelijk model wederopgebouwd, zodat de getraumatiseerde bevolking haar stad terugkreeg. Stadsarchitect Jozef Viérin liet zich hiervoor inspireren door de baksteengotiek. De vooroorlogse witte neoclassicistische gevels maakten plaats voor gele baksteen." De stadsdelen van de Grote Markt en de Handzamevaart, rondom het eerder als monument beschermde stadhuis met belfort, kerk en begijnhof, worden opgenomen in een beschermd stadsgezicht. Binnen het stadsgezicht van de Handzamevaart worden bijkomend 6 monumenten beschermd, met name het 'Spaans huis' (postgebouw, Grauwe Broederstraat), de voormalige 'Herberg den Papegaai' aan de Grote Dijk, het 'Klein Begijnhof' aan de Kleine Dijk, de vishal, de 'Kapel van de Zwarte Zusters' aan de Vismarkt en 2 bruggen. De wederopbouw rond de Handzamevaart toont de middeleeuwse evolutie van het havenkwartier.

[Terug naar top](#)

Sierlijke Vlaamse speedboot uit 1975 gratis ter beschikking voor erfgoedorganisatie

Jean-Pierre Meulenbergs, wiens vader kapitein was op boten van de CMB, en nadien havenmeester in Matadi en directeur van de marine in Belgisch Congo, biedt zijn prachtige speedboot gratis aan voor behoud door een erfgoedorganisatie. De boot van het merk Almar is in 1975 gebouwd in Brasschaat door de firma Power & Industry, waarvan de zetel zich bevond aan de IJzerlaan 66-70 in Antwerpen. In maart 1980 is deze onderneming stopgezet. De aanhanger is gebouwd door Riba in Borsbeek (vandaag gevestigd in Willebroek). De eigenaar heeft ontelbare herinneringen aan onvergetelijke boottochten op de Belgische en de Nederlandse wateren. Momenteel staat de boot op zijn trailer in de winterberging. Alle bijhorende documenten zijn voorhanden. Contact via secr@watererfgoed.be.

[Terug naar top](#)

Zeilboot van jachtwerf Mallentjer uit 1965 te koop

Rik Van Onsem wil zijn boot Adhemar graag verkopen aan een liefhebber die er zorg voor draagt en ermee wil varen. In 1965 werd de boot onder de naam Courlis te water gelaten en afgebouwd bij de bekende jachtwerf Mallentjer in Antwerpen (de foto hiernaast is tijdens de bouw genomen).

Kustvaartkapitein Chardome was de eerste eigenaar. In 1973 werd het schip verkocht aan André Keunen (zomerligplaats Scharendijke). In 1989 kocht de huidige eigenaar hem (zomerligplaats Scharendijke en Wolphaarsdijk; de winterberging was steeds SRNA Antwerpen). Talrijke foto's illustreren de bouw van dit schip, de geschiedenis van de jachtwerf, en er is zelfs een dubbel8-film van de tewaterlating. Het schip hoeft niet veel te kosten (ca. 9.500 euro), als het maar goed terechtkomt. Info: rikvo@telenet.be.

[Terug naar top](#)

Niet te missen expo 'Nooit meer dicht' in Antwerpen

Op 16 juli 2013 was het 150 jaar geleden dat er een belangrijke pagina werd toegevoegd aan de geschiedenis van België. Maritieme naties van over de hele wereld kochten op die dag in één klap de Nederlandse tol op de scheepvaart van en naar Antwerpen af. Vanaf dat moment nam de ontwikkeling van Antwerpen als havenstad een hoge vlucht. Vandaag is Antwerpen de tweede belangrijkste haven van Europa en verschaft ze werk aan 146.000 mensen. Toch is de discussie over de identiteit van de Schelde als vaarweg na al die eeuwen nog niet beslecht. Oorlogen en veldslagen zijn vervangen door politieke en maatschappelijke discussies. Met nog steeds dezelfde inzet: de bevaarbaarheid van de Schelde en de toegankelijkheid van de haven van Antwerpen. Tijdens de tentoonstelling 'Nooit meer dicht' in het Felixarchief wordt daarom niet alleen teruggeblikt naar het verleden, maar ook vooruitgekeken naar de toekomst. Praktische info over de niet te missen expo staat [hier](#).

[Terug naar top](#)

Mechelen legt historische waterlopen steeds verder open

De Stad Mechelen gaat de Binnendijle aan de Zandpoortvest opnieuw openleggen om zo meer water in de stad te brengen. Daarvoor sloot ze een overeenkomst met Waterwegen en Zeekanaal. Het is de bedoeling om de oude waterlopen en vlieten opnieuw zichtbaar te maken voor de inwoners en de levenskwaliteit te verbeteren. Studiebureau SBE tekende alvast een voorontwerp uit. Volgens dat ontwerp wordt de Binnendijle vanaf het Molenhuis tot aan de spoorwegbrug opnieuw blootgelegd. Aan de campus De Ham van de Thomas More hogeschool komt een groen plein, met trapwerk naar beneden, naar de rietbegroeiing en het water. Een realisatietermijn moet nog worden besproken maar

men denkt voor fase 1 aan 2014-2015 (bericht op basis van De Standaard en Het Nieuwsblad).

[Terug naar top](#)

Milieu-activisten willen het Groot Schijn in het Antwerpse stadscentrum

In juli vroegen activisten aandacht voor het Groot Schijn in Deurne. Ze willen de terugkeer van deze rivier door het centrum van de stad en staken daarom symbolisch hun voet in het water, als onderdeel van de nationale actie 'the Big Jump'. Natuurpunt herinnert eraan dat het Groot Schijn vroeger door Antwerpen liep, maar door stadsuitbreidingen steeds noordelijker werd omgelegd. Volgens Natuurpunt is het mogelijk om het Schijn via een nog aan te leggen Schijn-Scheldeverbinding terug door de stad te laten stromen. "We willen dat er een einde komt aan de jarenlange verwaarlozing van de rivier door het beleid", vertelt bioloog Jens Verwaerde van Natuurpunt. De actie heeft een ecologische ondertoon en wil vervuiling aanklagen. De deelnemers willen dat het Groot Schijn aantrekkelijk blijft voor vissen.

[Terug naar top](#)

Opbrengst Oostendse Raveelwandelingen geschonken aan goed doel

In juli overhandigde Yves Goossens van de Vlaamse overheidsrederij VLOOT in aanwezigheid van Marleen De Muer, weduwe van kunstenaar Roger Raveel, en Marc Loy, voorzitter van de gidsenkring Lange Nelle, de 1.770 euro opbrengst van de Raveelwandelingen aan prof. dr. Yves Benoit (UZGent en Kinderkankerfonds). De gidsenkring voegde er zelf nog 500 euro aan toe. Als eerbetoon aan Raveel organiseerden de stad Oostende, de gidsenkring Lange Nelle en VLOOT tijdens enkele weekends in mei en juni begeleide bezoeken aan het VLOOT-

gebouw in Oostende. De bezoekers konden er de kleurrijke muurschilderingen van Roger Raveel ontdekken, die twee verdiepingen sieren en één van zijn weliswaar zelden voor het publiek ontsloten topwerken is. De gegidste rondleidingen brachten 472 geïnteresseerden naar het directiegebouw. Yves Benoit en de andere aanwezigen kregen zelf ook nog een rondleiding, waarbij Marleen De Muer niet naliet zelf nog enkele anekdotes en citaten van haar echtgenoot mee te geven. Via haar was de overleden meester dan ook zelf nadrukkelijk aanwezig. Marleen De Muer had ook tal van Raveelboeken ter beschikking gesteld, die verkocht werden tijdens de rondleidingen en waarvan een belangrijk deel van de opbrengst ook ten goede kwam van het kinderkankerfonds.

[Terug naar top](#)

Derde Vlaamse Havendag op 22 september 2013

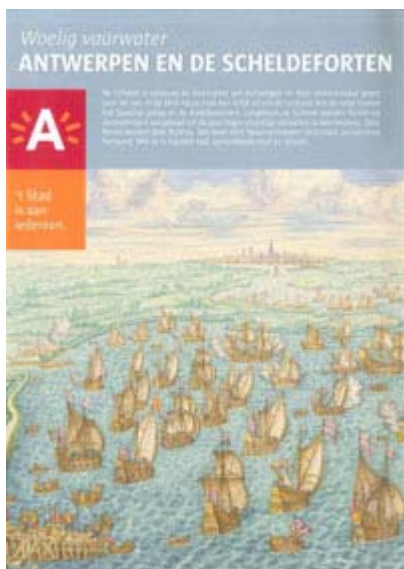

Op zondag 22 september 2013 vindt voor de derde keer de Vlaamse Havendag plaats. Dan stellen de vier Vlaamse zeehavens hun activiteiten aan het grote publiek voor. De havens van Antwerpen, Gent, Oostende en Zeebrugge laten bezoekers proeven van werken, leven en beleven in en rond de haven. Via de gloednieuwe website die vanaf vandaag online staat, kunnen bezoekers het uitgebreid programma ontdekken. Er is voor elk wat wils, van jong tot oud. Met de Vlaamse Havendag wil Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Hilde Crevits de havens een grotere bekendheid geven. De havens spelen een cruciale rol voor de Vlaamse economie en de tewerkstelling. Het programma van de Vlaamse Havendag omvat in Antwerpen o.m. de Schelde Vrijparade en de tentoonstelling 'Nooit meer dicht' in Antwerpen en loopt er samen met de Open Scheepvaartdagen en het watererfgoedfeest WaterAnt. Maar ook in Gent, Oostende en Zeebrugge zijn er talloze interessante bestemmingen en

evenementen. Het volledige programma lees je op www.vlaamsehavendag.be.

[Terug naar top](#)

Nieuwe brochure over Antwerpen en de Scheldeforten

De Dienst Archeologie van de Stad Antwerpen bracht een mooie brochure uit over Antwerpen en de Scheldeforten. Heel overzichtelijk behandelt ze de geschiedenis van Antwerpen, de val van Antwerpen en de sluiting van de Schelde, de betekenis en de archeologische waarde van de forten Sint-Filips, Lillo, Liefkenshoek, en het Europese project rond de Staats-Spaanse linies. We deelden deze brochure in primeur uit tijdens Lillo Waterdorp 2013. Een exemplaar kan worden aangevraagd bij archeologie@stad.antwerpen.be.

[Terug naar top](#)

Stand van zaken rond de herontwikkeling van het Antwerpse waterfront

AG Stadsplanning, het autonoom gemeentebedrijf dat de Antwerpse stadsontwikkeling in goede banen leidt, heeft een Projectenboek 2012 gepubliceerd. Het geeft een uitstekend overzicht van de stand van zaken en de verdere timing van de herontwikkeling van de oude Antwerpse havenbuurten: de Scheldekaaien, het Eilandje, het Droogdokkenpark, enz. Het boek kan [hier](#) gratis worden gedownload. Natuurlijk blijft Watererfgoed Vlaanderen ijveren voor een optimale valorisatie van het haven- en scheepvaarterfgoed. De heropening van de Zuiderdokken blijft een speerpunt. We hopen dat het nieuwe stadsbestuur het enorme aanjaageffect van dit financieel overigens perfect haalbare project zal inzien.

[Terug naar top](#)

Geschiedenis van Brugs gisttransport uitgespit

Charles Ocsinberg bezorgde ons zijn in 2011 in *Op de baan* gepubliceerde studie over de geschiedenis van het spoorvervoer van gist in het Brugse. Hij besteedt aandacht aan de evolutie van de transportmiddelen te Brugge, de vervanging van het binnenvaart door de veel snellere spoorwegen en de bouw van de haven van Zeebrugge. Vervolgens gaat hij in op de geschiedenis van de Brugse gistfabriek van Jules Verstraete, die snel werd verkocht aan de N.G. & S.F., d.i. de Nederlandse Gist en Spiritusfabriek, en op het spoortransport van haar product. In 1969 werd de gistproductie in Brugge beëindigd. Vandaag wordt gist nog enkel met vrachtwagens vervoerd. De Nederlands- en Franstalige versies van de rijkelijk geïllustreerde studie staan op onze [documentenpagina](#).

[Terug naar top](#)

Een rijke tijdschriftenvangst

In *Nautilus*, het maandblad van ons lid het Koninklijk Belgisch Zeemanscollege, lees je waardevolle artikels van Luc Van Coolput en Florent Van Otterdyk over het houten zeilschip Schaldis uit 1856 resp. de ferry Prince Philippe uit 1939. Ook ons voorstel voor een Wereldwrakkenmuseum komt er in the picture. In *Kanaal 77* van ons lid de Vlaamse Pleziervaartfederatie rijst de vraag op of Antwerpen in feite niet aan de Rupel ligt i.p.v. aan de Schelde. Er staan ook foto's van Antwerpse havenbuurten vroeger en nu in, en een artikel over de pleziervaart in Mechelen. In de laatste nummers van het watersporttijdschrift *Varen* lees je o.m. deskundige reportages over varen op de Dender en winterberging. *Boot Magazine* vestigt nog eens de aandacht op de expo 'Bonjour Ostende' die nog loopt tot 15 september. *De Grote Rede* brengt een mooi achtergrondartikel over de vroegmiddeleeuwse bewoning van de kustvlakte op de terpsite Leffinge-Oude Werf.

Watererfgoedkalender

- *Rebecq, 12-29 september 2013*
Marinetentoonstelling met o.m. de Belgische Marine Schilders, Moulin d'Arenberg, Rue Colson 8
- *Antwerpen, 14 september 2013*
Derde Port of Antwerp Drakenbootfestival, Kempisch Dok
- *Antwerpen, 14-15 september 2013*
Opendeurdagen van de Vereniging van Oudgedienden Zeemacht Antwerpen en het Koninklijk Marine Kadettenkorps van Antwerpen, Spitsenstraat 32, 10-16u
- *Baasrode, 14-15 september 2013*
Scheldefeesten
- *Steendorp, 15 september 2013*
Roei- en zeilwedstrijd van de Zeescouts Antwerpen
- *Toulouse, 16-19 september 2013*
26ste Wereldkanalencongres
- *Boom, 20 september 2013*
Seminarie 'When tradition meets innovation' over innovatieve scheepsbouwtechnieken, georganiseerd door de Belgica Club, Flash Lounge, Antwerpsestraat 441 te Boom, van 10 tot 17 u - info: jasmieno@hotmail.com
- *Antwerpen, 20-21-22 september 2013*
Water-rAnt en Open Scheepvaartdagen
- *Zierikzee, 21 september 2013*
Studiereis naar Zierikzee van de Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum - info: karen.vanpeel@stad.antwerpen.be
- *Antwerpen, Gent, Oostende en Zeebrugge, 22 september 2013*
Derde Vlaamse Havendag
- *Luik en Maastricht, 23-27 september 2013*
6de SMART Rivers conferentie
- *Antwerpen, 28-29 september 2013*
Openingsweekend van het Red Star Line Museum
- *Lier, 8 oktober 2013*
Voordracht over de politieke geschiedenis van de Schelde door Eric Van Hooydonk voor de Orde van den Prince (op uitnodiging)
- *Antwerpen, 15 oktober 2013*
Voordracht over de politieke geschiedenis van de Schelde door Eric Van Hooydonk voor Universha (op uitnodiging)

- *Breskens-Terneuzen-Antwerpen, 19 oktober 2013*
Antwerp Race (o.m. met ons lid de Tomidi)
- *Mechelen, 19 oktober 2013*
Erfgoedplein van Herita in de Dossinkazerne
- *Lillo, 20 oktober 2013*
Een Haarspeld, drama van Oosterweel - de katastrofe Corvilain in het Kruitmagazijn
- *Nieuwpoort, 25-27 oktober 2013*
Nieuwpoort International Boat Show

[Terug naar top](#)

Inschrijven

Deze nieuwsbrief bereikt meer dan 6500 geïnteresseerde lezers in België en het buitenland.

Klik [hier](#) als je Getijden niet rechtstreeks ontving maar vanaf nu een kosteloos abonnement wil.

[Terug naar top](#)

Watererfgoed Vlaanderen verenigt en verdedigt al het nat en droog watererfgoed in Vlaanderen (meer dan 100 organisaties actief rond historische schepen, scheepvaart- en havenmusea, watermonumenten, watertradities, -kunst en -cultuur, toeristische en commerciële dienstverleners i.v.m. watererfgoed, experts, onderzoekers en liefhebbers). De koepel ijvert voor het behoud en de valorisatie van alle watererfgoed in Vlaanderen, voor de versterking van het waterbewustzijn van de Vlaming en voor de internationale uitstraling van Vlaanderen als baken van scheepvaart-, haven- en watercultuur. *vzw Watererfgoed Vlaanderen, Emiel Banningstraat 25, 2000 Antwerpen, www.watererfgoed.be, secre@watererfgoed.be*